СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 278. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 29-го листопаду 1940. No. 278. Jersey City, N. J. Friday, November 29, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ДАЄС ВИПУСКАЄ НОВУ „ЧЕРВОНУ" КНИЖКУ

ВАШИНГТОН. — Комітет Даєса випустив ще одну книжку, цей раз „червону", яка має доказати американській суспільности, що справа саботажів з боку підривних елементів, є поважна. В попередній „білій книзі" він доказував про небезпеку, випливаючу з боку націстичних та фашистівських орґанізацій. А в цій „червоній книжці" він наводить докази на небезпеку випливаючу з боку комуністів. В тій книжці наведені листування комуністичної партії Америки, а також поодиноких комуністів, з ріжними орґанізаціями і особами. З тої переписки виходить, що комуністи стояли вцілости на ґрунті льояльности супроти Москви, та робили в Америці все, що треба було для Москви. Згадана книжка закиди супроти комуністів зводить до таких точок: Льояльність комуністичної партії звернена виключно до Советів; головний рахунок комуністів на успіх міститься в можливості громадянської війни; комуністи відкидають демократичні способи; комуністи скупчують свої впливи в американськім промислі, зокрема в фабриках зброї; комуністи використовують робітничі юнії як школи комунізму; в тій ціли комуністи захоплюють в свої руки ріжні інші „фронтові" орґанізації; головною засадою комуністів є диктатура пролетаріяту.

ФЛЬОТА ПОКЛИКАЄ РЕЗЕРВИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти покликав зо стейтів Ню Джерзі і Ню Йорку морські резерви моряків і старшин. Покищо покликано лиш коло 500. Але в найкоротшім часі будуть покликані з тих двох стейтів 32 тисячі резервістів. З них будуть потворені нові ескадри контрторпедовців, що стерегтимуть Каналової смуги.

ЩЕ ПРО ФІНАНСИ АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський комітет заграничних справ під головством сенатора Джорджа рішив відложити справу фінансової помочи Анґлії на чергову сенатську сесію, по новім році. Сенатор Най згодився зачекати ще з сенатськими дослідами анґлійських фінансових вкладів в Америці. Най заявив, що за його інформаціями Анґлія ще не така бідна і має подостатком грошей в Америці. Вона ще повинна мати коло шість біліонів долярів. Дехто говорить, що Анґлія не хоче всіх своїх фінансових вкладів в Америці вичерпувати, щоб, коли закінчиться війна, могла далі робити в Америці належний бизнес.

ЗАБУДЬКОВАТИЙ ПРОФЕСОР.

ЛИБЕРТІ (Мізурі). — Місцевий професор каледжу, Честер Принс, потвердив щераз, що професори можуть бути дуже забудьковаті. Він пішов на піддаше своєї хати, щоб там позабивати дошки, бо крізь щілини віяв вітер. Але так добре позабивав дошки, що замкнув собі вихід. Він пробував тепер відорвати деякі дошки, але показалось, що цвяхи не пускають. Його найшов ляк і він почав кричати ратунку. Родина прибігла і, виломивши пару дошок, врятувала професора з клопоту.

УМІРКОВАНИЙ УРЯД У МЕКСИКО.

МЕКСИКО СИТІ. — Новий мексиканський президент Камачо готується творити новий міністеріяльний кабінет. Як говорять офіційні кола, той кабінет буде складатись з умірковaних міністрів, які не будуть клонитись занадто ні в ліво ні в право. Замітною характиристикою того нового кабінету буде це, що він буде вцілости про-американський, та шукатиме з Америкою повного порозуміння.

ПРОАНҐЛІЙСЬКА ПРОПАҐАНДА.

НЮ ЙОРК. — На банкеті, на якім вручено медаль голові комітету помочи Америці шляхом помочи аліянтам за вмілу пропаґанду, голова цього комітету Вилйем Аллен Гвайт розказав приявним про способи своєї пропаґандної роботи. Першусього, говорив він, цей комітет має 700 підвідділів по ріжних містах Америки. Ті підвідділи стараються обробити якслід публичну опінію для повної цілн. Ось вони обробляли в той спосіб публичну опінію для віступлення для Анґлії 50 контрторпедовців. Вони ходили до ріжних людей та настоювали, щоб ті слали до Вашинґтону телеґрами з домаганням відступлення контрторпедовців. В той спосіб вони робили натиск на Вашинґтон. Але Гвайт водночас зазначував, що заки вони беруться щось робити, наперед вивідують в належних чинників, чи дана робота не пошкодить Америці. Ось так вони наперед добре вивідали в штабі американської фльоти, чи ті контрторпедовці конче потрібні для Америки, чи ні. Довідавшись, що ні, вони почали свою пропаґанду.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ДАЄСА

Президент Рузвелт має в найближчих днях побачитись з конгресменом Мартином Даєсом, головою комітету дослідів неамериканських активностей, щоб разом з ним виробити плян співпраці його комітету з державними департаментами, зокрема з департаментом судівництва. Але передтим Рузвелт вислав до Даєса телеграму, в якій в засаді погоджується, що треба співпраці, але водночас говорить, що право виконувати певні адміністраційні потягнення, зокрема виділювати справедливість за проступки, належить до адміністрації, а не до його комітету. Рузвелт каже, що комітет Даєса має право покликати на допити ріжних свідків, також давати розголос ріжним справам. Але він мусить спинитись від вимірювання справедливости, та від критикування державних агенцій. Коли Даєс буде поступати інакше, він поламає постанови конституції та зробить деяким людям несправедливу кривду.

ЧЛЕН КОМІТЕТУ ДАЄСА КРИТИКУЄ ПРОКУРАТОРА ДЖЕКСОНА

Конгресмен Парнел Томас, член комітету Даєса, заявив, що головний прокуратор Джексон старається зацитькати справу саботажів у воєннім промислі Америки. А цеї справи не можна зацитькувати, тільки треба надавати їй чимраз більшого розголосу, та треба потягати винуватих і тих, що моглиб провинитись, до відповідальности, зокрема треба усунути їх з тих позицій, на яких вони моглиб бути небезпечні. Це не випадок, що в останніх місяцях по цілих Злучених Державах Америки повстали вибухи в фабриках виробу амуніції. Та це лиш початок. Підривні елементи в Америці плянують саботажі на ще ширшу скалю. Томас говорив, що Федеральне Бюро Інвестиґацій не може якслід боротись з підривними елементами, бо воно досліджує винуватих і щойно на основі доказів вини потягає до відповідальности саботажника. А тут треба в той спосіб боротись з саботажниками, щоб усунути їх з належних становищ ще заки вони поповнять саботаж. Потенціональних винуватців треба потягати до відповідальности, а не лиш тих, котрі вже щось злого зробили, казав Томас. Він також твердив, що комітет взаємо відносин праці стоїть у великій мірі на перешкоді в боротьбі з саботажниками, бо він не дає змоги власникам фабрик повикидати з праці тих осіб, які моглиб поповнити саботаж, та які є потенціональними шкідниками.

БАДОЛІО ПЕРЕБИРАЄ КОМАНДУ В АЛЬБАНІЇ

До Тірани, столиці Альбанії, мав уже прибути маршал Бадоліо, начальник Ґенерального Штабу італійської армії, що має перебрати провід над дальшими воєнними операціями. Бадоліо відомий зо своїх успіхів ще підчас минулої світової війни, а потім з воєнної кампанії в Етіопії. Він не має бути в ласках у Мусолінія, бо у початках фашизму Бадоліо був противником Мусолінія. Та, як кажуть, той останній вміє за те забувати, коли його притисне біда. Так є і тепер, коли Мусолініеви не ведеться на грецько-італійськім фронті. З Атен подають, що грецькі війська далі посуваються вперед, але дуже осторожно, закріплюючи позиції. Знову інщі джерела твердять, що італійці зачали вже ставити поважний опір, спинивши відступ та занявши нові оборонні позиції.

БРИТІЙСЬКА ФЛЬОТА СЛІДКУЄ ЗА ІТАЛІЙСЬКОЮ

Британська фльота, що є на Середземному морі, доконче хоче втягнути італійську до морської боротьби. Та це не вдається, бо італійські кораблі втікають. Таке виходить з британських воєнних комунікатів. Останній зних подає, що останки італійської фльоти, що була в Таранто і не була ушкоджена, хотіли дістатись до іншої морської бази, мабуть недалеко Ґенуї. Тому виплили з Таранто на повне море. Та як тільки завважили, що за ними слідкують британські кораблі, зараз пустили „повну пару" і зникли. Британський комунікат зазначує, що не зважаючи на те, таки прийшло до стрілянини та додає, що італійські кораблі мають більшу скорість. Але нема ніякої згадки про вислід стрілянини.

ВЗАЇМНЕ ВИНИЩУВАННЯ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Виходить, що німецькі нищильники знову бомбардували якесь місто, але цензура не подає, де воно положене, як називається і яка шкода. Знову британські летуни бомбардували Берлін, Кольонію, Ротердам, Антверпію, Кале, Лоріент, а крім того ще й місто Турин в північній Італії, де воєнний склад зброї (арсенал) має бути весь у полуміннях.

ПАЛЕСТИНА ПРИЙМЕ ПОЛЯКІВ

ЄРУСАЛИМ. — Британський уряд дав згоду, щоб примістити в Палестині бувших польських міністрів й інших достойників, що перебувають в Румунії. Дозвіл дано для 500 осіб.

ЩО ДУМАВ ПАПА?

РИМ. — Молитву Папи за мир толкують собі в ріжних краях ріжно. Як відомо, націсти переконані, що це Папа їх мав на думці, коли говорив про „справедливий і гармонійний мир". Ватиканський орган поясняє слова Папи так, що держави повинні обходитись з іншими державами в такий спосіб, як вони бажалиб, щоб з ними обходились інші.

З ІТАЛІЙСЬКО-ГРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ. — Міст коло Епірусу, в Греції, виставлений на місце розбитого гарматами камінного мосту.

В РУМУНІЇ ЦІЛКОВИТИЙ ХАОС, РОЗСТРІЛЯЛИ 64 ДОВІРЕНИХ КАРОЛЯ

БУКАРЕШТ. — В цілій Румунії панує велике напруження. Влада втратила цілком контролю над подіями. Краєм кермує Залізна Ґвардія, що відома зо своїх націстичних симпатій. Ситуація комплікується тим, що з Німеччини надходять щораз більші військові сили. А це означає, що Румунія готова опинитись під цілковитою німецькою управою, а не тільки контролею. Яке є положення, можна пізнати по тім, що в середу, коло третьої години рано, Залізна Ґвардія розстріляла на власну руку 64 осіб у тюрмі, над гробом свого першого провідника Корнелія Кодреану, якого вбито разом з його товаришами дня 30. листопаду 1938 року, ніби піднас того, як вони намагались „втікати". Між розстріляними є чотири бувші міністри, чотири ґенерали і багато інших осіб, що займали високі становища при уступившім королі Каролі та були оборонцями Маґди Люпеску — „приятельки" Кароля. Той ґурт бувших достойників Залізна Ґвардія обвинувачувала в тому, що це вони спричинили вбивство Кодреану і його товаришів та соток інших членів Залізної Ґвардії. Уряд, як теж і теперішній провідник Залізної Ґвардії, оголосили публично, що вони пятнують розстріл згаданих 64 осіб та потягнуть винуватих до відповідальности. Та, як доносять американські кореспонденти, так є, що Залізна Ґвардія керує краєм та продовжує арешти. Тому можна надіятись нових розстрілів. Далі подають, що тіло Кодреану забрано з тюремного гробу і занесено до православної церкви, де над ним будуть відправляти молебні до неділі, а в неділю відбудеться величавий похорон. Кодреану буде спочивати побіч „героїв Залізної Ґвардії". Також наказано правити за душу Кодреану молебні по всіх церквах.

ДОБРІ ЛЮДИ, АЛЕ БЕЗ СИЛИ.

БІЛГОРОД. — В Юґославії зґромаджують військо над румунською границею і надіються найгіршого. Кажуть, що ґен. Антонеску, що стоїть на чолі уряду, є порядною людиною і має добрі заміри, але він є тільки іграшкою в руках Залізної Ґвардії. Навіть не має сили Горія Сіма, що є номінальним головою Залізної Ґвардії, а керують партією ті, що є за переміну Румунії на тоталітарну державу.

ЮҐОСЛАВІЯ ТЕЖ В КЛОПОТАХ.

БІЛГОРОД. — Ситуація на Балкані погіршується, коли іде про Юґославію, бо й вона має неспокій. В Загребі хорвати відбули демонстрацію, а з Софії доносять, що там видвигають щораз яркіше домагання прилучення Македонії до Болгарії.

ТУРЕЧЧИНА МАЄ ВІДДИХ.

ІСТАНБУЛ. — Туреччина зможе „відпочати" кілька тижнів, а може й місяців, заки буде втягнена до війни. Такої думки є тепер турецькі політики.

ВИРІШИТЬ: ДОПОМОГА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ЛОНДОН. — Велика Британія остаточно війну виграє але тільки тоді, коли дістане повну допомогу з боку Злучених Держав. Таке виходить з промови британського міністра без портфелю, Артура Ґрінвуда.

Сказали собі правду в парляменті.

Те, що не перепускає цензор, виявлено підчас дебати в британськім парляменті. Очевидно, що це відноситься до положення краю і війни. Ґрінвуд признав отверто, що німецькі бомбардування нанесли Анґлії поважну шкоду. Він заявив, що Велика Британія має тепер менше кораблів, ніж їх мала на початку війни. Її положення щодо цього є подібне до того положення в 1917 році, коли воно було найгірше. Тільки з тою ріжницею, що німці покищо є в кращім положенню, ніж були в 1917 році, коли іде про війну при помочі літаків і субмарин. Та це, казав міністер, може скоро змінитись. Замітне й те, що Гор-Беліша, бувший міністер війни, ствердив, що ще тепер є велике число безробітних. Він домагався безпощадної війни з Італією. І дораджував Італію відразу знищити і виелімінувати з війни, а тоді не треба буде дуже журитись тим, чи надійдуть кораблі зо Злучених Держав, бо тоді буде звільнена численна британська фльота, що є на Середземнім морі.

ГОТУЮТЬСЯ ПЕРЕБИРАТИ КОЛЬОНІЇ.

РИМ. — Німеччина висилає до Італії 150 поліційних офіцирів, щоб їх вивчено служби в кольоніяльних краях, себто в Африці. Як видно, німці рахуються з тим, що принаймні дістануть назад свої давні африканські посілости.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати свое оголошення.

За оголошення редакція не відповідае.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОДИН МІСЯЦЬ ЧАСУ

Лишень місяць часу остається негромадянам для реєстрації. Досі, як подає департамент справедливости, зареєструвалося вже понад 3 міліони чужинців, або, як уряд припускає коло 85 процентів обовязаних. Хоча це гарний рекорд, все таки ще не записалося коло пів міліона й дуже правдоподібно не будуть записуватися аж до останнього часу перед упливом реченця. Тому федеральний уряд добре робить, що щераз пригадує чужинцям на цей обовязок.

Розголос про реєстрацію довів її певно до відома всім тим, що до неї обовязані. Себто, ледво чи можна припустити, що між тими, які ще не зареєструвалися, є такі, що про закон не знають. За всякою правдоподібністю не зареєструвалися лише люди, які в цій справі мають поважні вагання. Вони певно знають, що за невиповнення обовязку реєстрації їх жде кара, одначе вони думають, що їх може ждати кара й на випадок, якби вони зареєструвалися, а при тому розкрили перед урядом своє минуле. Їх провина може бути всяка. Можливо, що вони прийшли сюди нелеґально. Можливо навіть, що вони скриваються перед урядом по поповненні якогось злочину, чи тут, чи в старому краю. Можливо нарешті, що страх зовсім уявлений, що на ділі вони зовсім не мають чого боятися розкривати своє минуле, що уряд нічого їм не робив би, хочби про них усе знав.

Звісно, радити в такій справі, дуже важко, або й зайво. Кожний заінтересований певно вирішить це питання відповідно до того, як він дивиться на свою ситуацію. Одначе не від речі буде звернути увагу на одну обставину, на яку чужинець, поставлений через реєстрацію в скрутне положення, не звертає уваги. Він певно чував про те, що іміґраційний уряд видалює, „депортує", з краю людей, що тут перебувають безправно. Це йому насуває догад, що уряд так зробить з усяким, про котрого безправний побут у краю він дізнається з реєстрації. Отже якраз цей догад є мильний і кожний реєстрант повинен цей догад відкинути.

Реєстрація певно відкриє велике число людей, які перебувають в Америці безправно. Одначе, не всі вони такі, що їх уряд зараз захоче післати назад до краю. Якраз тепер заведено закон, що дає право департаментові справедливости оставити в краю всіх тих тут безправно перебуваючих чужинців, яких він уважає за добрих. Департамент має предложити конґресові список таких людей, і конґрес зможе з того списку викинути людей, яких він уважає негідних побуту. Побут усіх інших стане автоматично леґальним. Як загально сподіваються, конґрес список не буде переглядати, хіба в виїмкових випадках, але предложить загальний закон, щоби всім таким людям, які тут перебувають незаконно, але на собі поза те не мають ніякої іншої поважної сказі, дати право на побут. Очевидно, що всі ті, які не зареєструються, не будуть могти навіть сподіватися попасти на лісту департаменту справедливости, ані між управнених до побуту на основі закону. Через те й таким людям порадно є все таки зареєструватися й здатися на добру волю уряду.

„СПІЛЬНИМ ФРОНТОМ"

Під таким заголовком поміщено редакційну статтю в канадійському часописі „Українські Вісти" (з 10. листопада), в якій згадується, що канадійські українці створили Комітет Українців Канади як спільне репрезентаційне тіло в часі, коли приходиться їм обходити 50-ліття української іміґрації. А далі пишеться про це обєднання між іншим таке:

„На обєднання канадійських українців для політичної праці звернула увагу канадійська (анґлійська) преса, коментуючи його в симпатичнім для нас дусі і підчеркаючи льояльне становище українців до воєнної справи Канади. „Кенедіян Прес" розіслала новинку до преси п. з.: „Канадійські українці обєдналися", цитуючи притім промову саскачеванського премієра Петерсона на українськім мітінґу в Ріджайні, де промовляв того дня Т. Филипс.

„Вінніпеґська Фрі Прес", підкреслюючи льояльність українців до Канади, заговорила про шляхотну українську культуру від многих віків.

„З усіх европейських народів" — пише той часопис — „українці є тими, яким найдовше відмовляється прав і привілеїв на політичну незалежність і свободу. Нині вони находяться в ворожому ярмі. Чому й вони не моглиб злучитися з іншими народами, що сьогодні борються за свободу? І фактом є, що відповідь на це з боку канадійських українців походить з глибини їх серця і є така широка, як відповідь інших народів Канади, на потреби й вимоги війни".

„Це перші наслідки політичного обєднання українців в Канаді — заінтересування анґлійської преси й анґлійських діячів визвольною справою українців в Европі.

„Не булоб дивно, якби з ріжних місцевостей Канади почали тепер надходити вістки про надмірну чуттеву реакцію вже з природи чутких українців. Такі сліпі чуттеві настрої не вистарчають. Хочемо бачити тривале поєднання хоч в справах політичної діяльности канадійських українців. Тому позволимо собі висловити хоч кілька уваг до цеї справи.

Як до всякої спільної праці так і тут треба передовсім доброї волі. Добра воля родить єдність чину. Як відомо, українці в Канаді були десятки літ розсварені і себе взаїмно „кусали". Були й є у нас люди й цілі ґрупи людей, що не зносять навіть найслушнішої і вповні річевої критики. Всякі, хочби лиш найменші завваги щодо їх діяльности, уважають особистою уразою і відзиваються в спосіб негідний, непристойний, образливий. Замісць збити заміти, вони старалися як лише мож сильно вилаяти критика та особисто його образити. Іде тепер про те, найперше, щоб на верхах ослабла та руйнуюча филя. Щойно тоді ціла суспільність може видихатися з замішання і взаємної ненависти. Щойно на тім тлі може прийти до поєднання, яке буде корінитися не тільки на устах, але й у глибині серця, отже буде тривале. Розуміється, під верхами розуміємо також пресу.

„Висловлюючи ці думки, не показуємо на нікого пальцем. Не хочемо нікого особисто діткнути, бо чейже стоїмо перед фактом поєднання. А на весіллю про похорони не говорять. Не дошукуємося причин, чому дотепер не було спільного комітету. Не говоримо словами старозавітнього фарисея про „гріх" митаря. Мовляв — ми завсіди хотіли поєднатися, але винен отой митар.

„Стоїмо перед фактом, що спільний Комітет вже є, і тепер спільним фронтом до діла!".

З ВІСТЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ

Постриження проф. Огієнка в ченці й свячення.

Українська Церковна Рада у Варшаві подає:

Тихий яблочинський манастир за останні дні пережив важливі події. У вівторок 8-го жовтня ц. р. приїхав до манастиря Діонізій, Митрополит Православної Церкви в Ґенеральному Ґубернаторстві, а з ним і проф. Огієнко, обраний на Архиепископа Холмського й Підляського. Другого дня, в середу 9-го жовтня ц. р., на свято Апостола Івана Богослова, в приявності всієї братії Яблочинського монастиря, вранці підчас богослуження відбувся святочний чин постриження проф. Огієнка в ченці. Хто бачив цей повен суму чин, той не забуде його до смерти... Перестав існувати всім відомий Іван Огієнко, — і став смиренний чернець Іларіон. „Како імя ті, брате?" підходила братія один по одному на кінці й цілувала, запитуючи. А повний схвилювання проф. Огієнко відповідав: „Смиренний Іларіон, брате"... Проф. Огієнко вибрав собі імя Іларіон, на память Митрополита Київського Іларіона, що по довгій боротьбі, року 1051 був у нас першим митрополитом з українців. По закінченню обряду Метрополит в гарній промові нагадав новому ченцеві про головні обіти ченця. На постриженні серед приявних був і старший син професора, асистент політехніки інж. Анатоль Огієнко.

Опісля з церковним співом відвели всі нового ченця, одягненого в повний черничий одяг з клобуком на голові, до його чернечої келії...

У четвер 10-го жовтня чернець Іларіон був висвячений на ієродіякона, в пятницю 11. жовтня — на ієромонаха, а по Літурґії за окремим чином, ієромонах Іларіон був возведений в стан архимандрита.

Усі ці свячення виконував Митрополит Діонізій, Голова Православної Церкви в Ґенеральному Ґубернаторстві.

Одночасно Українська Церковна Рада у Варшаві повідомила все українське громадянство, що дня 20. жовтня ц. р. відбудеться у Холмі хіротонія архимандрита Іларіона на холмсько-підляського єпископа та просить прийняти у тому святі численну участь.

Інсталяція митрополита Діонізія.

Митрополит Діонізій, зіставши затвердженим владою як зверхник Православної Церкви в Ґенеральнім Ґубернаторстві, прибув до Варшави, де відбулась його інсталяція як єпископа варшавської й радомської дієцезії.

Православна церква під німецькою займанщиною.

Митрополит Діонізій, обнявши провід Православної Церкви в Ґен. Ґубернаторстві й склавши приречення вірности, заявив по номінації таке:

„Добро й розвиток Православної Церкви в Ґенеральнім Ґубернаторстві, що складається майже виключно з вірних української національности, вимагає поділу цілої Церкви на три дієцезії, а саме на українсько - російську варшавсько - радомську, українську холмсько - підляську та українську краківсько - лемківську з окремими єпископами українцями. Теж саме добро Церкви вимагає, щоб висвятити на Холмського єпископа професора богословського виділу, д-ра Івана Огієнка, знаного вже діяча на церковній і культурній діянці для добра українського народу".

„Місіонар".

Виходить у Перемишлі під німецькою займанщиною. Видають його оо. Василіяни.

„Господарський Вістник".

Виходить у Сяноці як місячник.

Ватикан і українські авдиції.

Українські авдиції з Ватиканського радія відбуваються кожного четверга, година пів до девятої середньо-европейського часу.

З Карпатської України.

Мікльош Корма — це призвіще нового комісаря „Підкарпатської Руси". Реґент Горті заіменував його на місце ґр. Перенія. Козма, як видно з його заяв, не є вже за попирання русофільства, а є за „карпато-руське тутешнятство". Значить, що не вдоволить нікого, ні мадярів, ні карпатських українців.

Поминають през. д-ра Е. Петрушевича.

Заходом гуртка бувших старшин і вояків Українських Армій відбулося поминальне богослуження за бл. п. Президента Евгена Петрушевича в Празі, в греко-кат. церкві при Карловій вулиці.

У церкві оо. Василіян в Перемишлі під німецькою займанщиною відбулась 21. вересня панахида за душу бл. п. президента Е. Петрушевича. До панахиди стануло пятьох священиків, а церква була вщерть виповнена громадянством. Проповідь під хвилю виголосив о. М. Борса ЧСВВ. По панахиді відбулися в салі оо. Василіян святочні сходини, відкриті бадьорим словом о. Ю. Татомира. Память Покійного вшанували приявні однохвилинною мовчанкою і повстанням з місць. Реферат про діяльність през. Петрушевича виголосив інспектор д-р Околот.

РІЗДВО ПО НОВОМУ КАЛЕНДАРІ

Майже всі українські греко-католицькі парохії в Алберті (Канада) будуть обходити цьогорічне Різдво по новому календарі, т. є 25. грудня б. р. Станеться це на підставі дозволу Єпископського Ординаріяту в Виннипеґу, який, вволюючи просьбам тих парохій, обслугуваним оо. Василіянами, дав дозвіл обходити Різдво 25. грудня. Від того часу і всі інші греко-католицькі свята будуть там обходити по новому календарі. Та ті українці, греко-католики, що не схотять обходити свят по новому календарі, можуть їх і дальше обходити по старому. Також і ті парохії, що рішились обходити Різдво по новому календарі, можуть до двох літ змінити своє рішення і назад вернути до святкування по старому календарі. У своїм виясненню, прочитанім у неділю, 17. листопада по гр. кат. церквах в Алберті, Єпископський Ординаріят подає, що через приняття нового календаря не зноситься святкування греко - кнатолицьких свят. Їх дальшо мають святкувати як досі святкували. Гр. кат. парохії в Виннипеґу та в Манітобі рішили обходити греко-кат. свята далі по старому календарі. Греко-католики в провінції Алберті є першими, що залишили в церкві старий календар, а приняли новий.

Одна четверта частина населення землі є християнською.

Австралія рівнається обємом Злученим Державам.

НАЧАЛЬНИК ІНАВҐУРАЦІЇ. — Президент Рузвелт віддав переведення врочистости інавґурації комітетові, на котрого чолі поставив Джозефа Дейвиса. З ним пані Дейвисова.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(89)

Не надовго прикорхнули. Глупої ночі розбуджені були якимсь незрозумілим гамором, криками й тупотнявою пза своїми мурованими стінами. З того, що крізь маленькі віконечка високо вгорі лилося й до них непевне, миготливе світло, як від пожені, догадалися, що горять передмістя та ще, мабуть, пристань. Посхоплювались наслухали й питалися один в одного; що сталося. Тільки, коли й знов долинув до них крізь грубезні мури гуркіт гармат, почали догадуватися, що сталося. Знову легкокрила надія злетіла в змучені душі... Та все ще сиділи, не рухалися, боячись необережним рухом сполохати ніжне, легке, як дух, видіння.

А на передмістях, на морі коло пристані й у пристані справді коїлося щось незрозуміле навіть для сторожі замкової на баштах. Перше, що почула сторожа, це — глухий гуркіт гармат із півночі, що все наближався й наближався. Зловісні огневі омахи, що спалахували то далі, то ближче на морі, свідчили про морський бій, але хто кого гнав — не можна було розібрати. Вистрілено було з однієї гармати на сполох, щоб розбудити на всякий випадок залогу. А бій усе наближався й внедовзі кипів у пітьмі перед самим замком. Запалали зовсім несподівано на пристані крамні комори й судна, й тільки при світлі пожені зо стін замку помітили, як до берега раптом прибилося кілька ґалер, нашвидку викинули сходи й з них у несвітському жахові посипалися на беріг, як з мішків, турки; інші не чекали черги на сходи, кидалися просто в воду й пливли до берега. А тим часом на передмісті почали горіти один за одним будинки з плескатими дахами; великі розкішні палати кафських багатирів із пишними садами й ріжним надвірнім будуванням. Почувся страшенний лемент, крики, проклони, плачі, голосіння, виття собак, ревище, іржання коней... Залога на замкових стінах нічого не могла второпати й усю увагу звернула на турків, що висадилися так поквапно з ґалер на беріг і, під пальбу з козацьких мушкетів, шугнули просто до замкової брами.

Старий турок, що був попереду, несамовито застукав держаком ятагана в браму, а коли згори з башти запитав старший, хто вони й чого їм треба, то старий відповів потурецькому, що вони, падишахове військо, дістали на морі поразку від козаків, що козаки вже на пристані й от-от будуть під стінами фортеці, що він, Ізбет-баша, просить відчинити браму і впустити рештки його війська в замок, щоб самим урятуватися й стати в пригоді кафській славній залозі. Інші турки, скільки їх було, попадали навколішки, простягали вгору руки й щось белькотали посвоєму. Старший над залогою глянув на пристань і, побачивши при світлі пожежі, що до берега причалюють козацькі чайки, гукнув до брамного, щоб відчинив браму, а як усі ввійдуть, щоб зараз і замкнув.

— Ну, брате, — тихо промовив Хмель до Павла, прийшов і наш час. — Будьте напоготові, хлопці, — сказав до інших.

Вони з кількома сотнями братчиків стояли геть-геть, щільно притулившись до стіни замкової з того боку, де нікого на стіні не було. Тепер усю увагу залоги було звернено на козацькі чайки, й поки брамний відчиняв браму, з бойниць загриміли ґармати по пристані.

Ступивши за браму, старий турок став коло брамного, а колив той впустив усіх, він ухопив його за горло обома руками й так здавив, що той, не писнувши, повис у старого на руках. Турок відкинув трупа набік і сам став на брамі, якою вже ринули, як вода прорваною греблею, Хмелеві козаки. Турки, не гаючись, кинулися на тих, що метушилися коло башт, готуючись до козацького приступу, а січовики, що втислися в замок із Хмелем і Жбурляєм, почали палити з мушкетів у тих, що на стінах стріляли назустріч козакам, що наступали від пристані. Це внесло в натовп оборонців на стінах страшне сумяття; багато їх не чекало, поки їх розстріляють із середини, з безпосередньої близькости, й кидалося сторч головою з муру вниз, а кому з голові не запаморочилося з переполоху, той встиг заховатися в башті. Чи надовго?... Утлі двері замкових башт уже тріщали під натиском дужих козацьких плечей.

А в широко розчинену браму буйним потоком, ніким і нічим не перепинене, ринуло вже козацьке військо з гетьманом на чолі.

— Спасибі, Сокиро! — гукнув Сагайдачний, побачивши нового брамного, старого турка, — добре батьку, подбали!

— Нема за що, батьку гетьмане, — відповів „турок" і додав: — Зараз, мабуть, вискочить залога на вас, то будьте напоготові.

— Авжеж, авжеж, — мовив гетьман і дав наказ шикуватися до бою, а „туркам" — розсипатися по місті й підпалити його з усіх кінців. — А ти, старий, знаєш, де ті льохи та вязниці, що в них бісурмени замикають невольника?

— Знаю, батьку, — відповів Сокира.

— Візьмиж собі на поміч ще кілька братчиків та поодмикайте двері й пустіть невольника на волю. Тих, що не хитаються ще від вітру, озбройте й пустіть погуляти по місті, а ми вже тут якось сами... Та ось, либонь, і наші господарі наближаються вітати несподіваних гостей...

При нерівному, млявому світлі, що лилося через високі стіни з палаючих пригородів, козаки побачили, як з противного боку через величезний майдан насувалися на них темні лави залоги.

— Темно, матері його хрін! — гукнув гетьман. — Ану, дітки, підпаліть ці вежі, щоб виднїше стало!... А ви, звернувся до вшикованих до бою лицарів, — зустріньте невіряк сальсою та почастуйте покищо оловяним бобом.

Махнув булавою гетьман, і грімкий гук із мушкетів розітнувся в стінах замку, покотився містом, перелетів стіни й голосною луною пострибав хвилями морськими в темні далечені. Татари відповіли, не зупиняючись, тим самим. Дехто в лавах козацьких повалився від ворожих куль, але пальба не припинялася: козаки вміли стріляти без перерви, бо палили з мушкетів тільки передні лави, а задні тим часом набивали передані їм спереду порожні мушкети й подавали їх переднім. Це безперервне стріляння завжди робило страшне спустошення у ворожих лавах, тепер же вчинило його тим паче, що татарва й турки насували стислим шиком. З криком і галасом вороги зупинилися, але під погрозливі вигуки своїх старших, покидали, хто мав, мушкети, вихопили з піхов шаблі й, порозривавши лави, бігцем кинулися вперед.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДОБУТІ ПРАВА

У Ню Йорку відбувся оноді так званий жіночий столітній конгрес, на якому виступали бесідницями визначні жінки, що колись боролися за повну рівноправність жінок з чоловіками.

Повну політичну рівноправність з чоловіками добули жінки в 1919. році, отже ледво двацять літ тому. Не дивлячися на те, нині люди дуже мало памятають за цю довгу й незвичайно повчаючу боротьбу.

Як з усім у світі, так і в політиці: кращим є добування, ніж користування з добутого.

ЗАБУТІ ПРОТИВНИКИ

Забулася довга боротьба жінок за політичну рівноправність з чоловіками й забулися прецікаві арґументи, якими противники цеї рівноправности пробували поборювати новину.

Противники жіночої рівноправности залюбки говорили, що заведення рівноправности витворить новий тип жінки, що властиво жінкою не буде. Вони й назвали цей тип жінки „третім полом", себто чимось, що не є ні чоловіком ні жінкою.

Через довгі десятиліття голосили такий арґумент зовсім поважні люди, а тисячі так само поважних людей цей арґумент повтаряли. Нині, по двацяти роках існування рівноправности ніяких признак повстання „третього полу" не видно.

ЧИ СТАРШУЮТЬ?

Другим улюбленим арґументом противників жіночої рівноправности була балачка, що, мовляв, на випадок надання жінкам права голосування жінки заведуть у краю матріярхат, себто панування жінок над чоловіками. Говорили противники жіночої повноправности, що жінки ріжними жіночими хитрощами дістануться у такому великому числі до законодатних тіл, що всі міські ради, стейтові леґіслятури й конгрес будуть під їх впливом і будуть ухвалювати закони, догідні для жінок.

За останніх двайцять літ виявилося теж, на скільки цей арґумент був стійний. За той час лише одна жінка попала до кабінету президента Злучених Держав. Лише дві жінки були ґубернаторами стейтів, але нині нема на такому становищі ні одної. Кілька літ тому в конґресі було аж 9 жінок, що очевидно на пів тисячки членів конґресу не є багато. Зрештою тепер і те число зійшло вниз. У міських радах жінки теж не виявили ніякого надзвичайного впливу.

На основі цих фактів можна зовсім певно ствердити, що й цей арґумент, як перший, є випливом безосновної уяви.

У СТРАХА ВЕЛИКІ ОЧИ

Що було основою таких предивних арґументів?

Правдоподібно, страх перед новиною. Кілько разів люди пропонують щось нового, стільки разів найдуться люди, що попадають в ляк і в цьому ляку придумують найстрашніші арґументи проти новини. Таке було не лише з рівноуправненням жінок. Таке було й з обмеженням і скасуванням панщини. Зо скасуванням виборчих курій. З усіми проектами обмеження капіталізму. Навіть зо заведенням григоріянського календаря.

Старинні греки добре вже замітили цей страх людей перед новиною. Відколи один грецький учений пожертвував богам сотку волів, коли йому вдалося відкрити важну наукову правду з царини фізики, відтоді греки говорили: За кождим разом, як у світі придумано щось нове, на волах шкіра трясеться.

КАЗИС ДРИЖА, визначний литовський діяч з Філядельфії, Па. Цього року обходить він 25-ліття своєї праці як постійний кореспондент литовських часописів. Це щирий приклонник незалежної й вільної України. — **К. Відікавсказ.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Бенкет і концерт.

До дописи, яка вже була поміщена в „Свободі" про 30-літній ювилей парохії і малювання церкви, гром. М. Костишенко додає ще такі інформації:

По посвяченню, якого доконав в асисті священиків епископ Богдан, що є епископом Української Православної Церкви, відбувся бенкет у найбільшій салі міста. Головним бесідником на бенкеті був сенатор Ф. Малоні. Мистецьку програму виповнили: Маруся Дженджериста з Трой, Петро Гайсан з Карнеґі та італійський співак Ф. Ґаліярді, що відспівав крім італійських творів теж і українську пісню. Про концерт згадав музичний критик часопису „Гартфорд Курент" і дуже дивувався, що в Ню Бритен є такий гарний український хор. А той хор є під управою п. Бориса Хоптяка. Між гістьми можна було бачити п. Івана Кучмака, що малював церкву, як теж і о. А. Іванишина, що виголосив на бенкеті промову.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

БРУКЛИН, Н. Й.

Подружий ювилей.

З нагоди 25-літнього ювилею подружого життя громадян Василя і Анни Палащуків, згадані ювиляти влаштували 2. листопаду ц. р. в салі У. Н. Дому приємну гостину. Ювиляти є добре знані в нашій околици і є щирими патріотичними громадянами. Вони сами щедро жертвують на всілякі народні потреби. Вони належать до ріжних українських орґанізацій, в тім до 315 відділу У. Н. С. Також діти їх не цураються свойого українського походження. Їх донька Марія замужна за американця Фебера. Проте належить до „Дочок України", а муж є членом товариства „Молодих Українців", та попирає український визвольний рух. Син їх є також членом українських молодечих українських орґанізацій, бере участь у аматорських представленнях.

Тому то на гостину прибуло поверх сотки українських громадян, які засіли до гарно заставлених ріжними потравами столів. Тостмайстром був гром. Михайло Фатюк, дякоучитель з Йонкерс, Н. Й., братанич п. В. Палащука. По вечері п. Фатюк промовив до приявних, а також побажав всего найкращого ювилятам, після чого всі приявні відспівали „Многих літ". Далі тостмайстер покликав до слова таких осіб: Юліяна Павчака, Григорія Бардака, учителя хору Василя Савицького, паню Сухмановську, паню Побут, гр. Побута, паню Дацишин. Всі промовці висказували теплі побажанна на адресу ювилятів. Після промови старший брат ювилята, Андрій Палащук зложив бажання від родини. Накінець забрала знов слово пані Дацишин і сказала, що не годиться так розійтись і не зложити з цеї нагоди жертв на народні потреби. Переведена збірка принесла $29.50, які розділено: на хорих $10, на місцеву церкву $5, на радіо програму $5, на місцевий народний дім $5. Пані Дацишин доложила опісля ще $2 до жертви на родіо програму.

Присутний.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ЛІТЛ ФАЛС, Н. Й.

Листопадове Свято.

В неділю, 17. листопаду ц р. заходами громадян і о. І. Шнурера наша громада відсвяткувала листопадове свято. В 9-тій годині рано в українській церкві священик відправив панахиду за поляглих українських героїв, котрі положили свої голови тому 22 роки в боротьбі з ворогами за визволення України. Парох виголосив патріотичну проповідь, а в третій годині пополудни громадяни зійшлися до Укр. Нар. Дому, де відбувся концерт приготований парохом, в честь листопадового зриву. Дівчата „синьо-жовтого клюбу" відспівали вязанку стрілецьких пісень. С. Максимів відспівав пару пісень, а малі діти вечірної школи декламували вершики і відспівали кілька пісень. Головним бесідником був представник Червоного Хреста з Братіслави, Словаччина, пан Леонід Клименко. В своїй промові п. Клименко висказав напружені змагання Укр. Армії за визволення України тому 22 роки. Також говорив про повстання Карпатської України, коли найкращі сини боролись немов льви з ворогами за Україну, щоб її не дати ворогам. Вони падали не лиш від куль, але від голоду і холоду, а найбільше від хороби, бо не було лікарської помочи. А це тому, що ми не були приготовані, ніхто нас не знав і за нас не дбав, а наші вороги з того користали. І нині найкращі сини України все лишають і йдуть в світ, щоб виказати світови, що українців є поверх 45 міліонів і їм належиться свобода. Ми повинні всі, як один стати до боротьби, то напевно здобудемо вільну Україну. Дальше п. Клименко закликав громадян до жертв на Укр. Чер. Хрест.

Жертви зложили слідуючі громадяни: М. Ропач $5; по $2: І. Кравецький, М. Бундик; по $1: А. Конікевіч, о. І. Шнурер, М. Скаськів, Т. Стриєк, В. Петрошек, А. Шумлянський, І. Гаргай, Й. Франків, А. Поступак, І. Драбич, Ф. Скибінський; по 50 ц.: А. Леньо, Д. Поцинтелюк, З. Рекрутяк, Е. Слобак, П. Карповіч, Б. Сливка, М. Ільницький, І. Погорецький, М. Басій, М. Чапор, Л. Спурза, М. Русин, П. Корчинський, М. Бобак, Н. Гавдига, Н. Паламар, І. Коруна, М. Кузьмак, М. Копанишин, Й. Триналиський, Й. Вейшнайдер, Ю. Слобак; по 25 ц.: А. Годівський. Місцевий Золотий Хрест $10.00; разом зібрано $46.25, котрі передано на призначену ціль.

Н. Паламар.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Чи знаєте, що лиш половина вашого серця лежить по вашій лівій стороні?

Найбільші тарахкавці (вужі) живуть у Північній Каролайні.

Наука не йде в ліс.

— Що? — каже учителька, ти приходиш немитий до школи? Зараз забирайся до дому!

На другий день всі учні прийшли до школи немиті.

УЖЕ МАЛО ДНІВ ОСТАЛО ДЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ

Реєстрація чужинців скінчиться з днем 26-го грудня, 1940 року. Хто з не-громадян не зареєструється перед тою датою, той підлягатиме грошевій карі до суми $1000, шість місяців арешту, або обидвом карам разом.

Всі чужинці, котрі мають скінчених чотирнацять років життя, мусять реєструватись особисто.

Чужинецькі діти, до 14 року життя, мусять реєструватись через своїх родичів або опікунів.

Реєстрація відбувається у поштових бюрах. Ані за реєстрацію, ані за будьякі справи, звязані з тим ділом, нічого не платиться. Стережіться рекетірів.

По реєстрації всі чужинці обовязані доносити про кожну зміну адреси свого сталого замешкання до пять днів до Іміґраційного і Натуралізалійного Бюра у Вашинґтоні. Формулярі для цеї цілі можна дістати на кожній пошті.

ВТІКАЧІ З КИТАЮ.—Послухавши остороги Департаменту Стейту, багато американців винеслося з Китаю й приїхало до Америки. На образку діти, котрих родичі евакували з Китаю й привезли або прислали назад до Злучених Держав.

З ТЕАТРУ.

Український Народний Театр і Драматична Студія в Ню Йорку, дальше продовжує розпочату працю. Друга з ряду річ п. н. „Тітка" або „Княгиня" буде поставлена в слідуючих громадах: Ню Йорк, 1. грудня, Філядельфія, 7. грудня, Бруклин, 8. грудня.

Режисер
М. Скоробагач.

ПАНІ МАТИЛДА Р. ВИЛСОН,
котру губернатор стейту Мишиґен іменував заступницею губернатора.

ПРОТИ НАДТО ГОСТРОЇ ЦЕНЗУРИ

ЛОНДОН. — Підносяться щораз сильніші голоси за те, щоб не скривати нічого, а подавати всю правду і то скоро. Нагадують, що Францію добило те, що населення нічого не знало, яке є властиве положення краю.

ЛЯ ҐВАРДІЯ НЕ БУДЕ ВТРЕТЄ КАНДИДУВАТИ

НЮ ЙОРК. — Голова нюйорської Републиканської Партії, Симпсон, заявив, що Ля Ґвардія сказав йому, що більше не буде кандидувати на посадника Ню Йорку.

У людей є три роди бажань. Перші є природні і потрібні, другі природні, хотяй непотрібні, треті і неприродні і непотрібні. Перші можна заспокоїти без великого труду і кошту, навіть заспокоєння других, природних хоч непотрібних, не представляють великої трудности. Тільки для бажань непотрібних і неприродніх нема границь і стриму.

ЛЕНДОН ПРОТИ ПОВАЛЕННЯ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ

КЕНСАС СИТИ. — Алфред Лендон, колишній президентський кандидат з Републиканської Партії, заявив, що хоч він є за те, щоб давати Анґлії можливо найбільшу поміч та ділитись з нею виробленою в Америці зброєю, то він є проти зміни невтральностевого закону та проти висилки американських кораблів на воюючі води. Бо це цілком певно означатиме війну, говорив Лендон.

ДЛЯ ГОСПОДИНЬ
ТЕРТИЙ СИР.

Сир, який має бути ужитий на тертя, повинно держатися й сухім місци. Розвиніть з опакування сир і лишіть його на кілька годин у сухім, холоднім місци. Тоді він дасться лекше розтерти і буде мішатися гладше з іншими складниками.

У СПРАВІ РІЗДВЯНИХ ПОЗДОРОВЛЕНЬ
ЯК ПОПЕРЕДНИХ РОКІВ, ТАК І ЦЬОГО РОКУ
ВИЙДЕ ДНЯ 6. СІЧНЯ 1941. РОКУ
спеціяльне РІЗДВЯНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ"
У ЗБІЛЬШЕНІМ ФОРМАТІ

ЯК ПОПЕРЕДНИХ РОКІВ, ТАК І ЦЬОГО РОКУ це спеціяльне Різдвяне число „Свободи" дасть нагоду **ВІДДІЛАМ У. Н. СОЮЗУ И ІНШИМ ТОВАРИСТВАМ, ВІДДІЛОВИМ УРЯДНИКАМ і УКРАЇНСЬКИМ і ІНШИМ БІЗНЕСМЕНАМ** пригадатися своїм приятелям, знайомим і покупцям відповідним Різдвяним поздоровленням.

Щоби такі поздоровлення могли бути зложені в відповідній формі, вони мають бути в адміністрації „Свободи"

Найдалі до 31. грудня 1940.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ҐАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК ДО: "SVOBODA," 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N.J.

Тхорі вмирають многі разів перед смертю. Відважні вмирають лиш раз. (Шекспір).

ТАРЗАН, ч. 165. Базар невільниць.

Князі і ватажки, що були сталими покупцями на тім базарі невільниць, виявили велике зацікавлення, коли виведено Джейн.

„Парадуй, проходись то сюди то туди та вияви всі свої чари перед тими панами!", приказав гайдук, що переводив продаж.

Джейн стояла без руху не слухаючи приказу. „Чи бачите мої панове? Це не аби яка дама. Та її можна привчити послуху", знов заявив гайдук.

В хвилині, як він підняв вгору нагайку, щоб нею скарати Джейн, роздався сильний голос: „Стій!". Це був візов Тарзана.